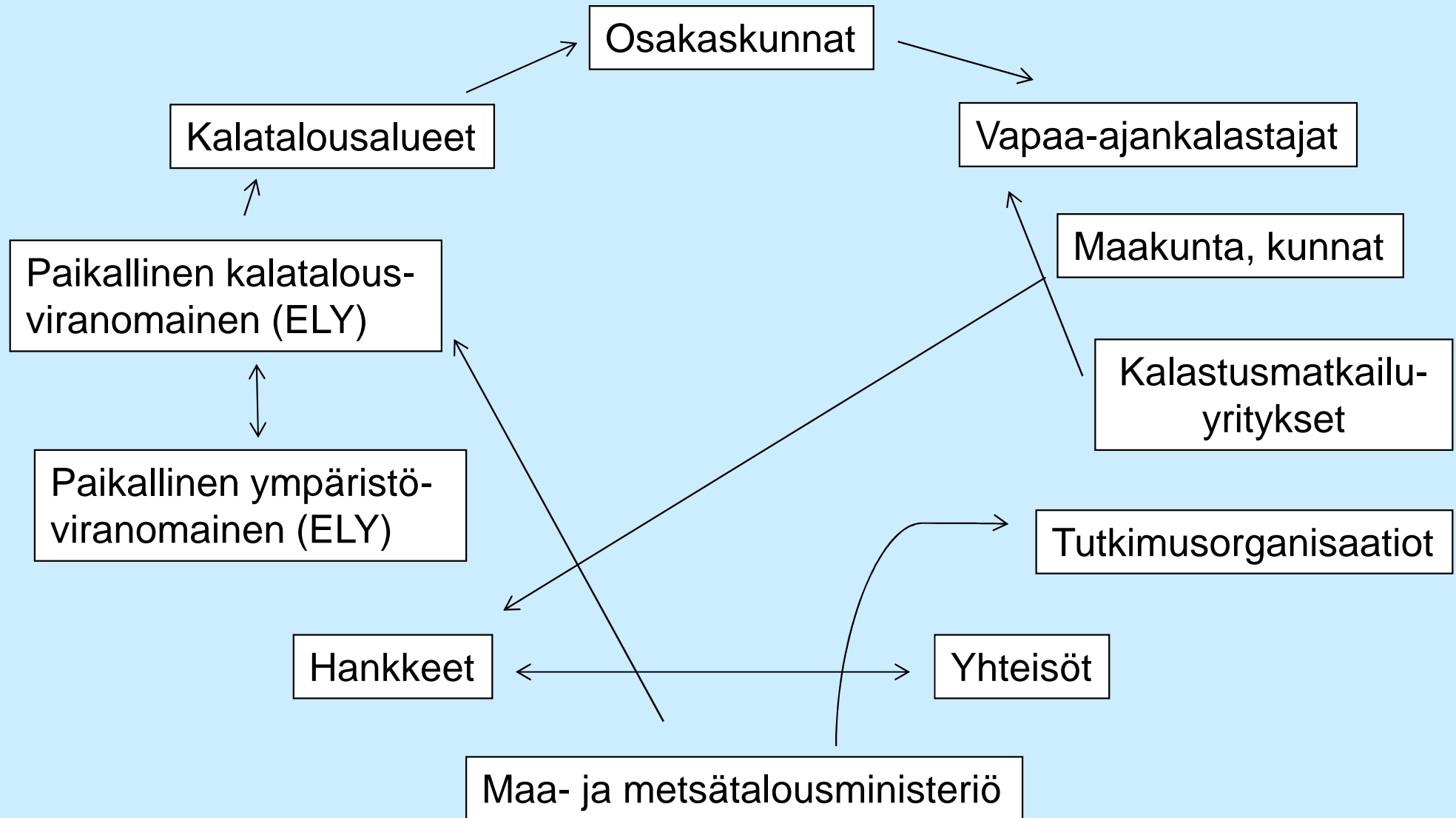

Taimenkantojen tila ja toimijoiden yhteistyö Keski-Suomessa

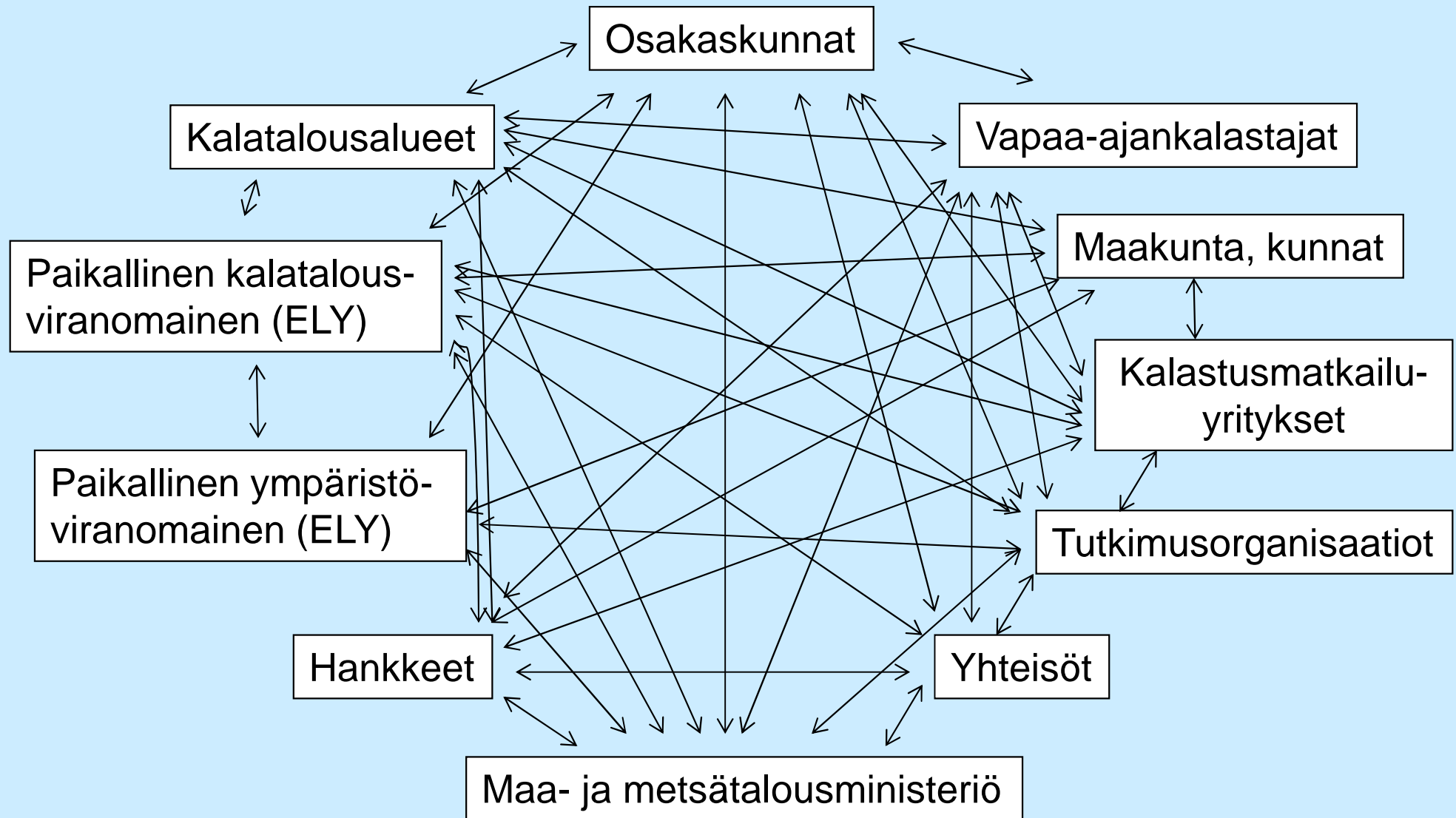

Jukka Syrjänen
Jyväskylän yliopisto
Konneveden kalatutkimus ry
Taimenseminaari Jyväskylä 15.5.2012

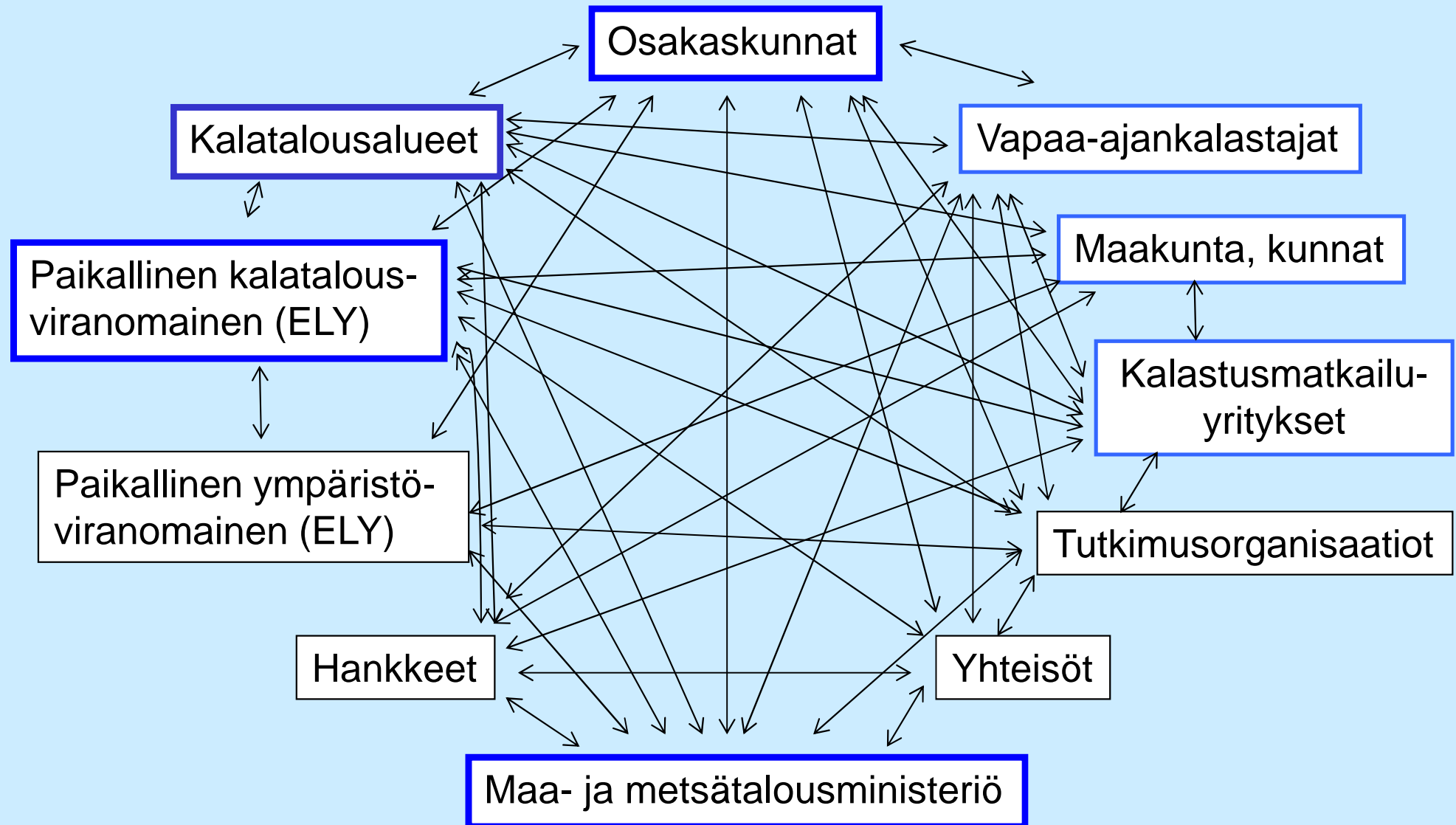
Kalatalouden toimijat

Kalatalouden toimijat – sujuuko yhteistyö?

Kalatalouden toimijat – päättävät tahot kalastuspolitiikassa

Tavoitteellinen kalastus ja hoito

- Kirjatut tavoitteet kalakantojen ja kalavesien hoidossa
 - Pitkän ajan tavoitteet, 10-30 vuoden ajalle!
 - Tutkimustieto pohjalla
 - Biologinen
 - Yhteiskunnallinen
- Maakunnallinen neuvotteluryhmä?
- Käyttö- ja hoitosuunnitelmat, alueelliset tai lajikohtaiset
 - Sitovia?
 - Ekologisen kestävyysperiaate?
- Mmm:n strategiat
 - Uusi kalastuslaki

Uhanalaiset lajit pää- tai sivusaaliina

- Jos tavoitteena ekologinen kestävyys...
- Miten kalastus järjestetään, jos pyynti itsessään aiheuttaa uhanalaisuuden?
 - Vähennetäänkö pyyntiä kauttaaltaan?
 - Pyyntiin rauhoitusalueita, rauhoitusaikoja?
 - Kalastusmenetelmät kalaystävällisiksi?
 - Kalastaja pyytää saaliin elävänä ja hyväkuntoisena, määrittää lajin ja alkuperän
- Miten osakaskunnat mukaan?
 - Verkkopyynti ongelma niin lohikaloille, norpille kuin linnuillekin
- Hankkeet voivat kehittää yhteistyötä ja tiedottaa
 - Huomattava taloudellinen resurssi, liekö hyödynnetty täysin?

Vaelluskalakantojen tila: Suomi vs. naapurit...

- Kalakantojen, kalastuspolitiikan ja ympäristön tilaa hyvä vertailla kansainvälisesti standardimittareilla
 - Vesistöjen ja valuma-alueiden tila
 - Kalastuspolitiikka
 - Kutukantojen koko ja kokorakenne, jokipoikasten ja vaelluspoikasten määrä

Esimerkkinä Itämeren meritaimen

Workshop on Baltic Sea Trout

Helsinki, Finland, 11-13 October 2011

DTU Aqua Report No 248-2012

By Stig Pedersen, Petri Heinimaa
and Tapani Pakarinen (eds.)

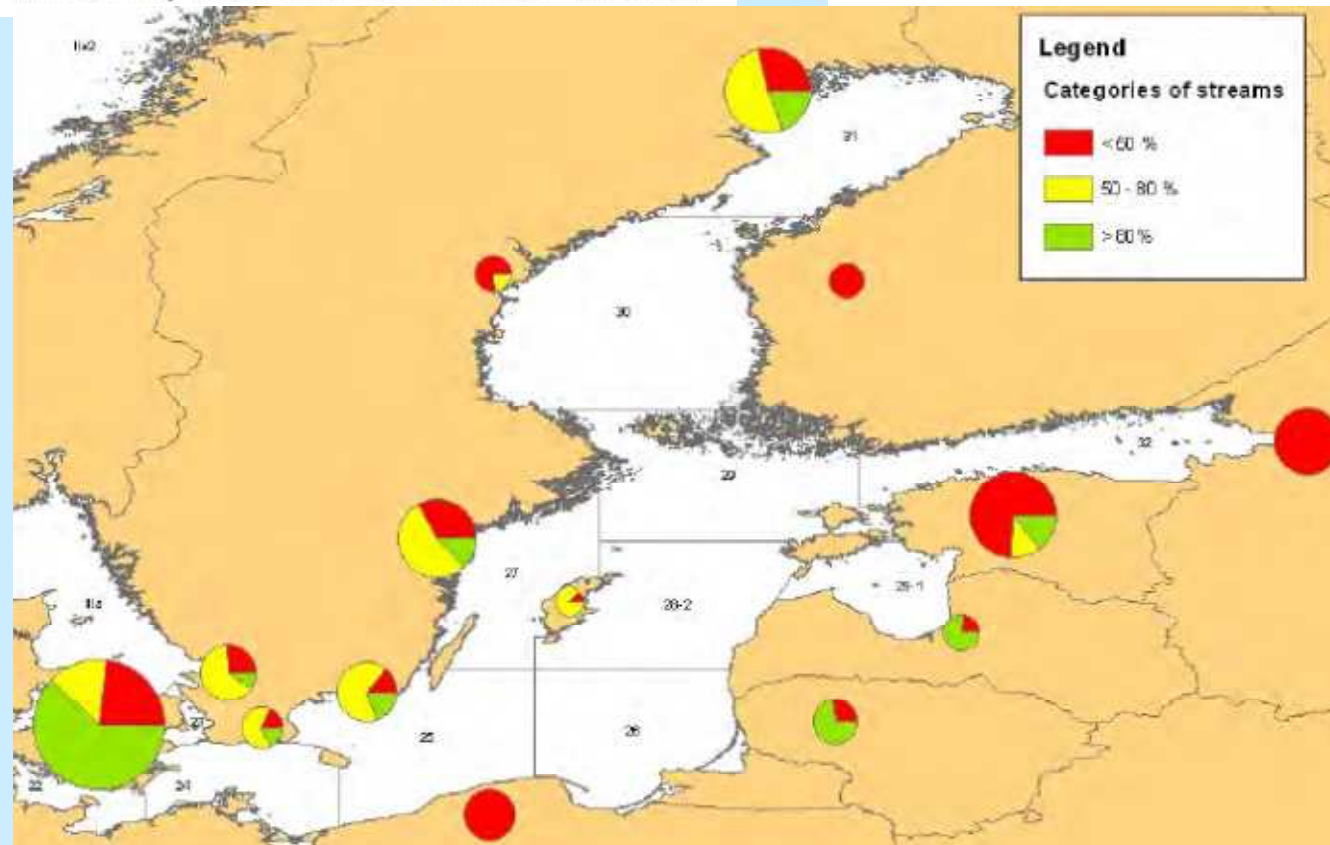

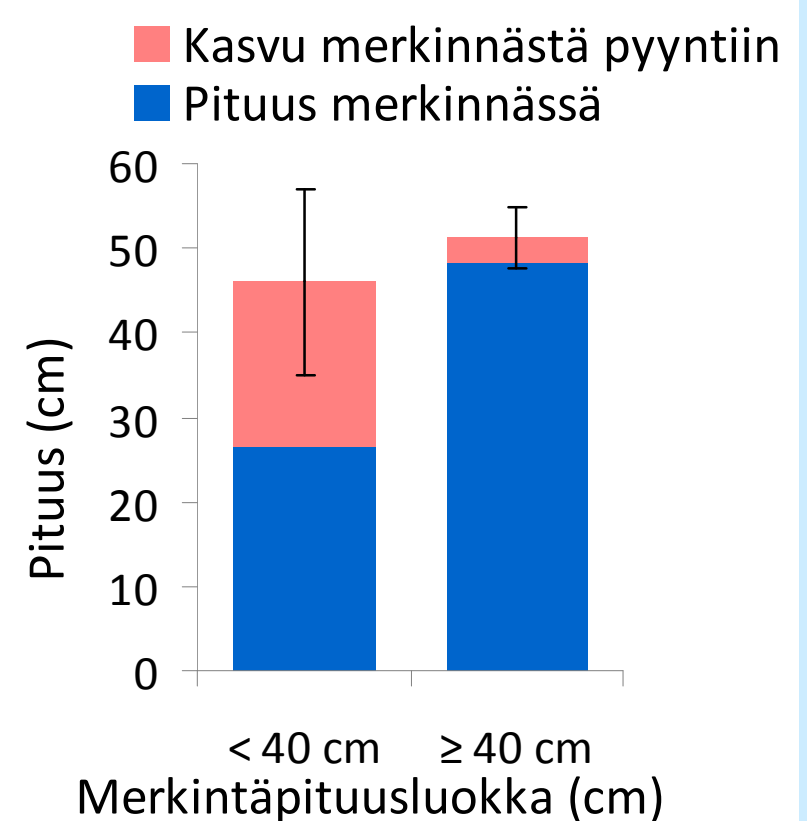
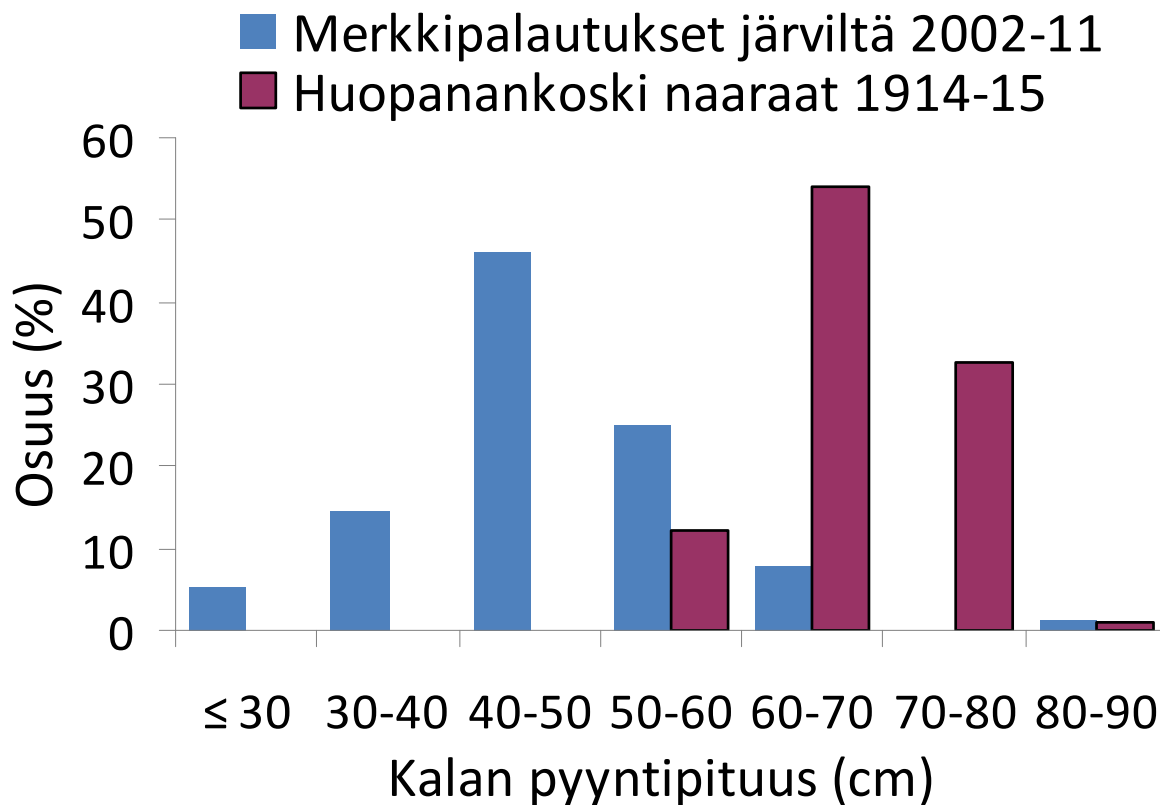
Fig. 1. Production status of sea trout streams with genetically original populations in countries around the Baltic Sea. Size of symbols corresponds to number of streams included (in Sweden many small streams are not included due to lack of knowledge). Colour codes: Red: production < 50 %, Yellow: production 50-80%, Green: production > 80%.

Järvitaimen Suomen sisävesillä: poikastiheys

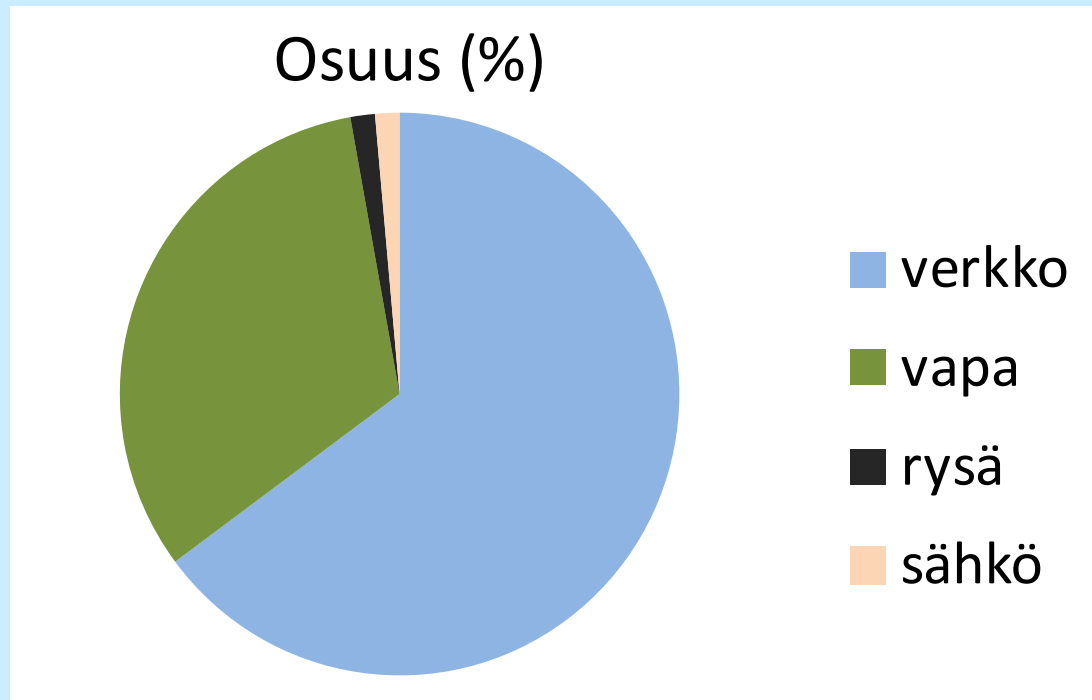
- Poikastiheyden keskiarvo 1990-2000 -luvulla
 - Kymijoen vesistön taimenpitoisilla virtavesillä keskimäärin 5–15 yksilöä / 100 m²
 - Oulankajoen vesistön kolmessa joessa 15–40 yksilöä / 100 m²
 - Inarijärven vesistössä vaellustaimenjoissa 10–20 yksilöä / 100 m²
 - Ruotsissa Vindeljoen yläosalla 50–70 yksilöä / 100 m²?
 - Varzina?
 - Ympäristön potentiaali Kymijoen vesistössä keskimäärin 30–60 / 100 m² ?

Järvitaimen Kymijoen vesistöissä: villien vaelluspoikasten pyyntikoko II

- 4400 jokipoikasta merkitty v. 1999-2011, 90 % villejä
 - Merkkipalautukset järviltä v. 2002-11 verrattuna Huopanankosken kutupyynti v. 1914-15

Järvitaimen Kymijoen vesistöissä: villien vaelluspoikasten pyyntimenetelmät järvillä

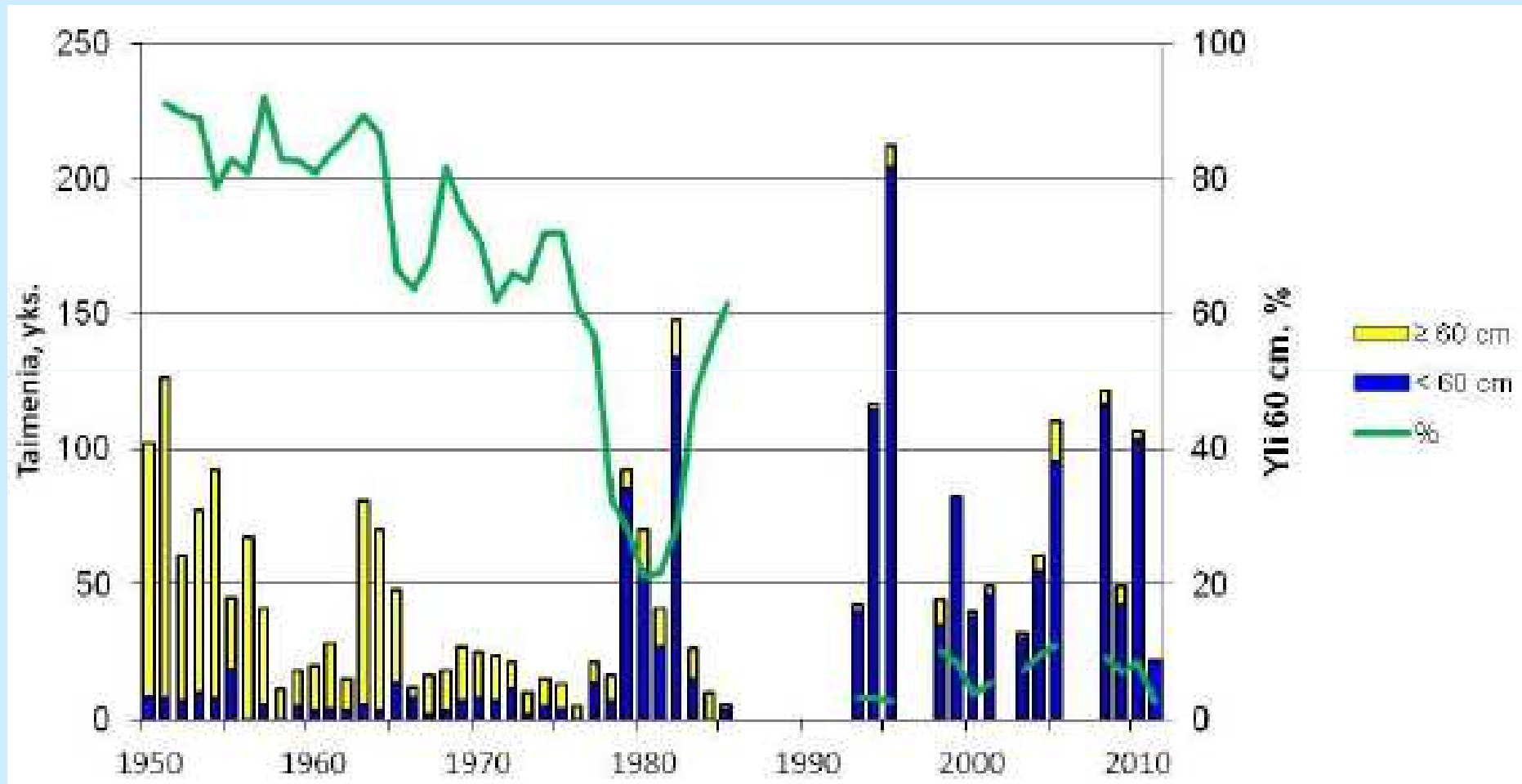

Pyyntimenetelmien osuus
merkkipalautusten perusteella

Järvitaimen Kymijoen vesistöissä: ylöspäin vaeltavat taimenet Vaajakoskella

- Sukukypsän kokoisten taimenten kulku hiipunut
 - Nousukalojen määrä lienee ollut luonnontilassa paljon suurempi kuin 1950-luvulla

Järvitaimen ja järvilohi Suomessa ja naapurimaissa?

- Vertailu vesistöjen välillä 1990-2000 -luvun tilanteesta
 - Kymijoen vesistö: Päijänne, Keitele, Konnevesi, Puulavesi
 - Saimaa
 - Oulujärvi
 - Inarijärvi
 - Vänern
 - Vättern
 - Karjalan Pääjärvi
- Vedenlaatu vähintään hyvä kaikissa
- Saaliskalakannat (muikku) vähintään kohtalaiset kaikissa
- Saimaa, Oulujärvi ja Vänern voimakkaasti padottu

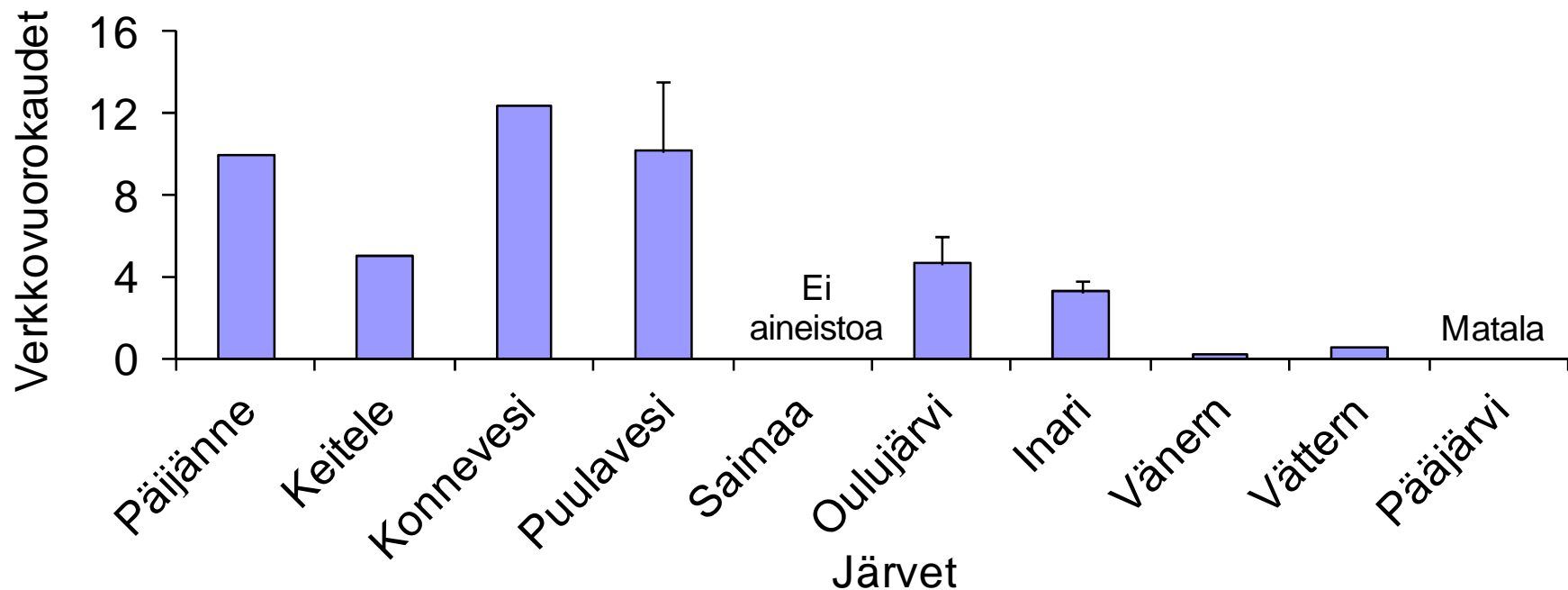
Kalastuksensääätely

- Taimenen ja järvilohen alamitta Suomessa 40 cm, nyt useimmilla järvillä 50 cm?
- Kymijoen vesistön virtavesissä villi taimen monin paikoin rauhoitettu vuodesta 2005-2011 eteenpäin
- (Suositus villin taimenen rauhoituksesta Kymijoen vesistön järvillä vuodesta 2010 eteenpäin)
- Istutetun taimenen ja järvilohen alamitta Vänernillä 60 cm, myös Vätternillä 60 cm?
- Villi taimen ja järvilohi täysin rauhoitettuja Vänernin vesistöissä
- Pääjärvellä kalastus kevyttä 1990-luvulla

Verkkopyyntiponnistus aluksi...

- Lohikalasaaliista verkolla 60-70 % järvillä Suomessa
 - Ei paljoa säädelty Suomessa, voimakkaasti säädelty Vänernillä and Vätternillä

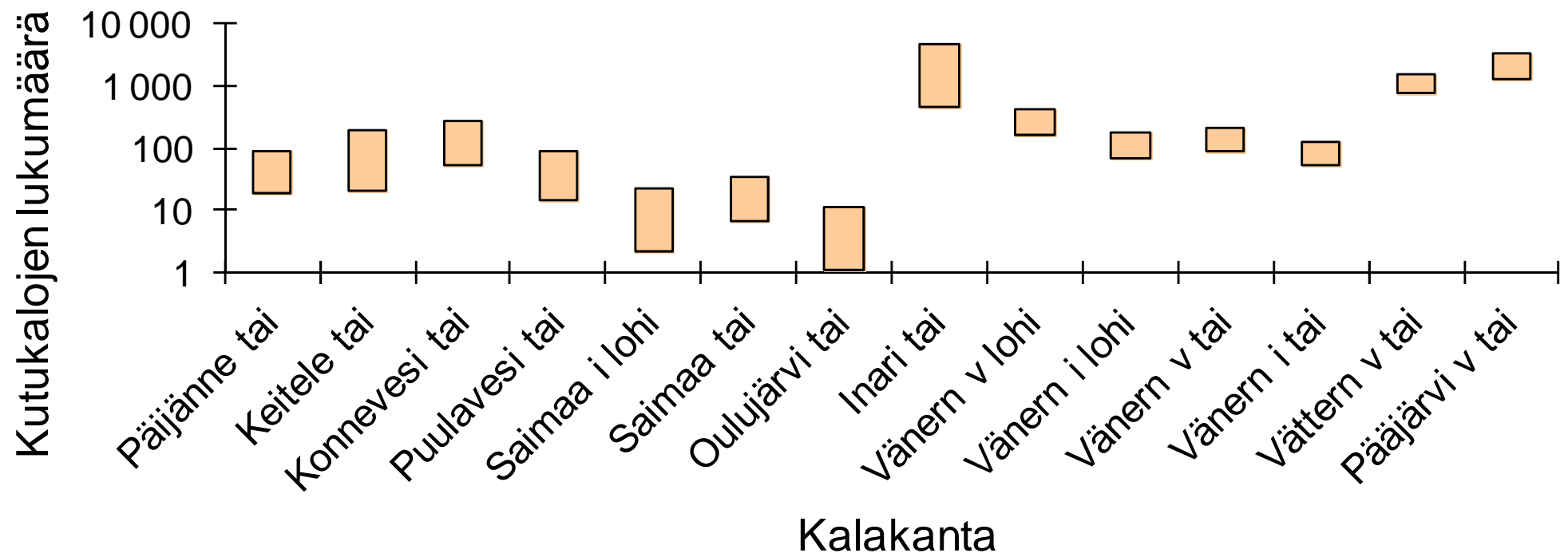
Verkkovuorokaudet per järvihehtaari per vuosi

Lohikalakantojen tila: kutukannat

- Laskentamenetelmät: pesälaskenta, pyynti voimalapadoilla, vapapyynti

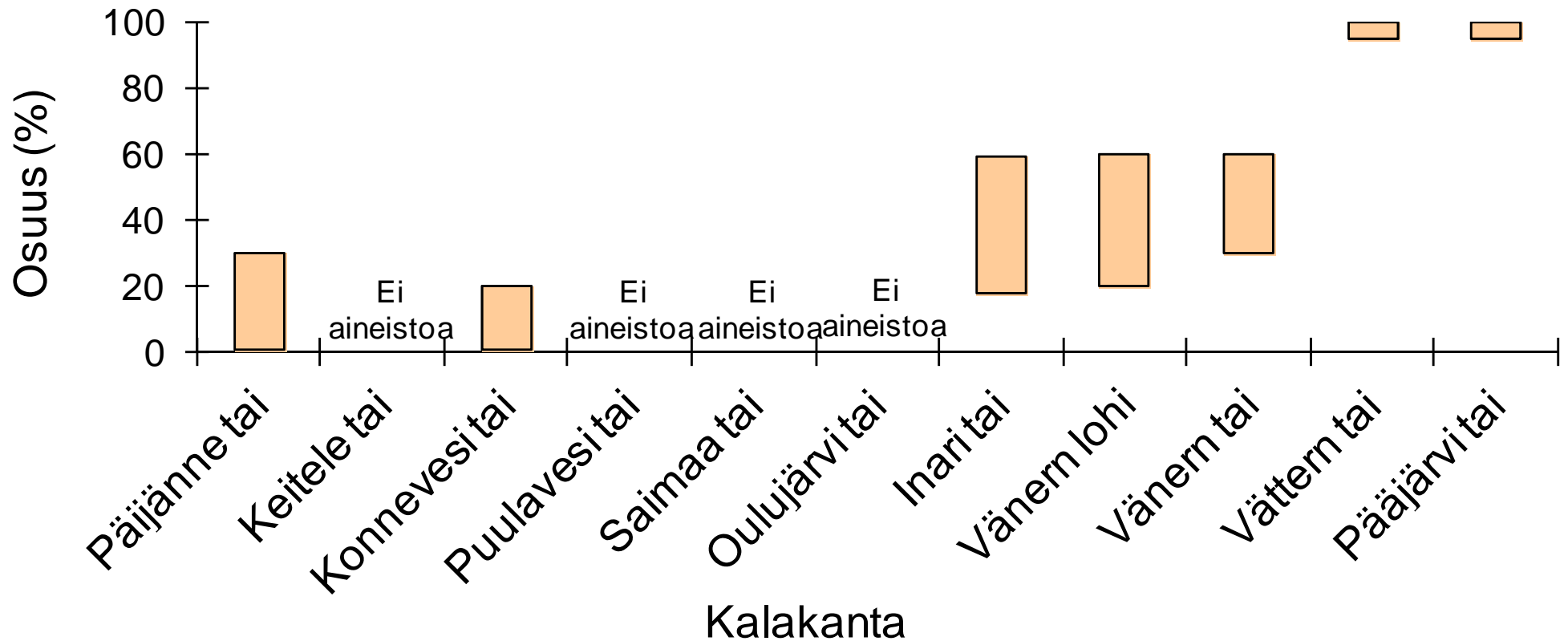
Kutukanta virtavesissä per 1000 km² järviolaa per vuosi

Lohikalakantojen tila: villien osuus

- Tutkimusmenetelmä: kalastajat tarkistavat rasvaevän (ehjä vs. leikattu)

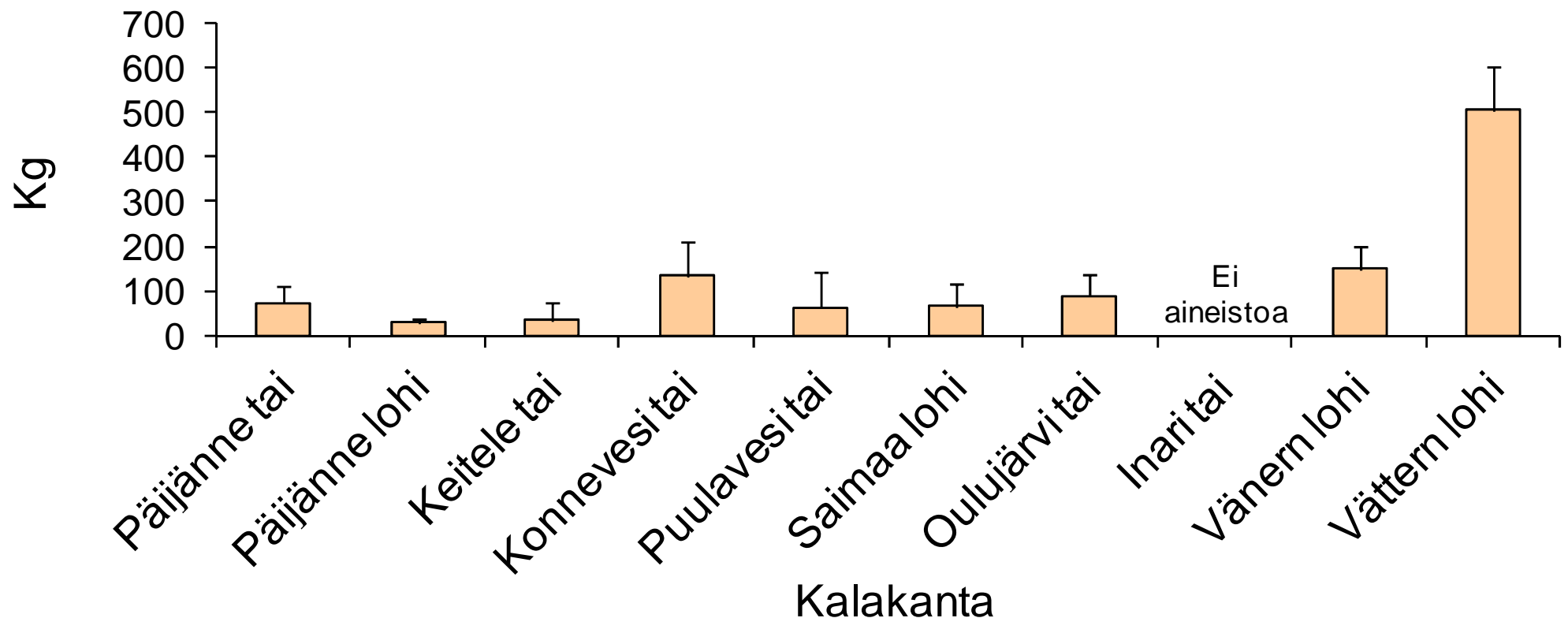
Villien yksilöiden osuus järvisaaliissa

Lohikalakantojen tila: istutusten tuotto

- Tutkimusmenetelmä: merkkipalautukset kalastajilta

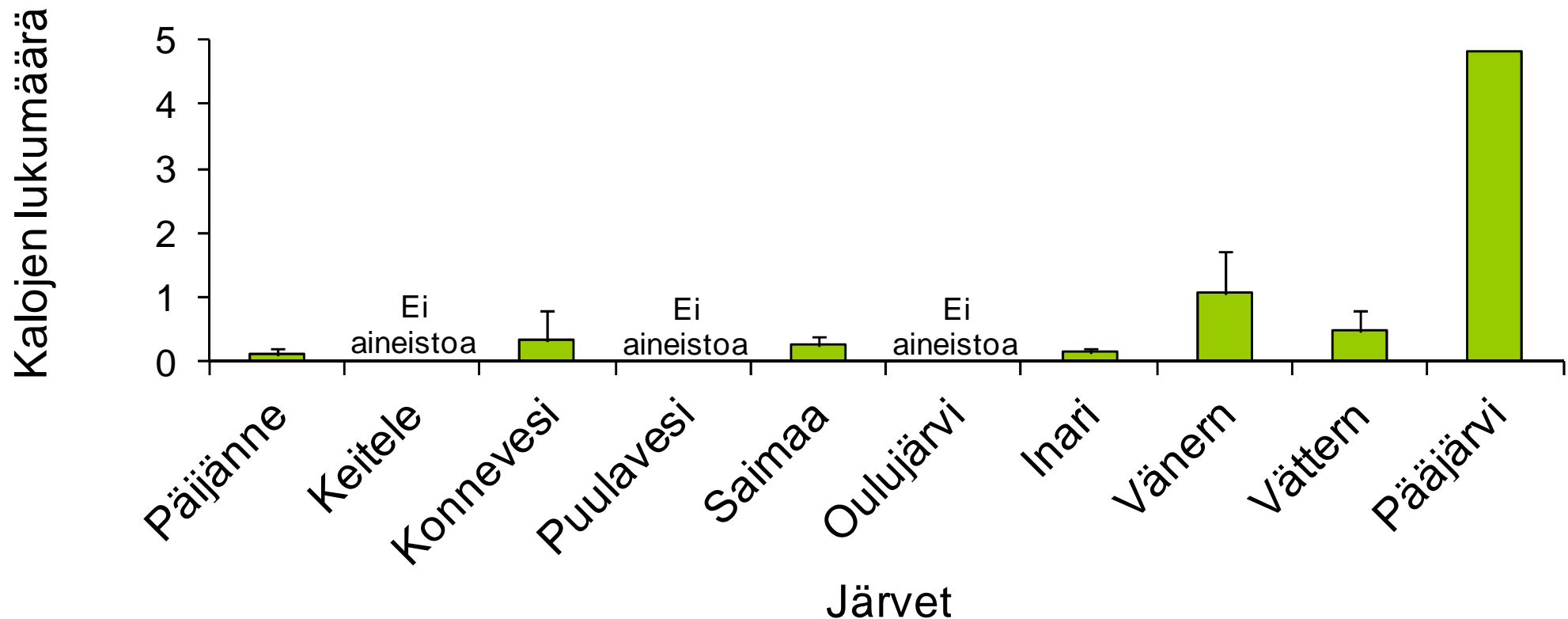
Saalis per tuhat kaksivuotiasta istukasta (kg)

Lohikalakantojen tila: yksikkösaalis uistelussa

- Menetelmä: kirjanpitouistelu, uistelukilpailut Ruotsissa
- Yksikkö: päivä = 8 tuntia, 10 viehettä

Uistelun yksikkösaalis ≥ 60 cm lohikaloille

Päätelmät: vaelluskaloilla vaikea tilanne Suomen sisävesillä

- Kalastuskuolevuus suurin ero suomalaisten ja naapurimaiden vaelluskalakantojen tilassa
 - Eteläiset kannat uhanalaisia
 - Istutustulokset heikkoja
 - Villien kantojen ja viljelykantojen perimä saattanut jo muuttua
 - Verkkopyynti vähentynyt, mutta tuskin vähenee itseksen kestäväälle tasolle vaelluskalojen kannalta

Sisävesivaelluskalakantojen seuranta ja tiedotus pidemmän päälle Suomessa...

- Seurantaa tehty hyvin pienillä resursseilla ja osin talkootyönä, jatkuminen epävarmaa
- RKTL:n tai vastaavan rooli tulevaisuudessa
 - Riittääkö sisävesille resursseja (budjettirahaa)?
 - Itämeri ja lohi vievät resurssit kalakantaseurannoissa
- Yliopistoille kalakantatutkimukset eivät paras aihe
 - Vaativat huomattavaa maastotyöpanosta verrattuna esim. akvaariokokeisiin
 - Tuottavat hitaasti tulosta (tutkimusartikkeleita, tutkintoja)
- Tueksi säätiö tai instituutti?
 - Mistä pääoma?
 - Vertailuksi Vesijärvisäätiö, Vanajavesikeskus, Pyhäjärvi-instituutti, Nestorisäätiö, Birdlife Finland

Mitä tavoitteeksi vaelluskalakannoille?

- Päätäjien olisi hyvä pohtia yhdessä – yhteistyö!
 - osakaskunnat, kalatalousalueet, ELY-keskus, kalastusmatkailuyritykset
- Biologiset tavoitteet?
- Yhteiskunnalliset tavoitteet?

Juha Koskela

Lähteiden ja aineistojen haltijat
ja kerääjät:

Pentti Valkeajärvi,
Johnny Norrgård,
Ari Huusko,
Tomi Ranta,
Erno Salonen,
Alfred Sandström,
Jyväskylän yliopiston opiskelijat,
kirjanpitokalastajat

Maj and Tor Nesslingin
säätio tukee
tutkimushanketta